

KUNSTNERDYNASTIET

JERICHAU

Slægtens Ældste, den endnu unge, fornøjelige 82-aarige Fru Anna Jerichau fortæller —

Samlet og nedskrevet af Svend Bay-Schmidt

FRU ANNA JERICHAU, f. 1861 paa Als, Datter af Justitsraad Birch. Blev gift med Maleren Holger Jerichau, som var en Søn af J. A. og Elisabeth Jerichau. Moder til Maleren Jens Adolf Jerichau, som døde 25 Aar gammel i Paris.

NAAR man bærer Kunstnernavnet Jerichau, naar man har været gift med Maleren Holger, er Moder til Jens Adolf og har været Svigerdatter og Husven i det Elisabeth Jerichau-Baumannske Hjem, er det vist nødvendigt at begynde med at sige, at jeg er et ganske almindeligt, jævnt Menneske. Jeg har begge Ben paa Jorden, noget, der er godt og særdeles værdifuldt, naar man skal leve sit Liv blandt gudbenaadede Kunstnere. Mit glade Sind og lyse Humør har jeg bevaret helt op i min sene Alderdom, jeg er nu 82, ikke, fordi

med lutter Livretter, nemlig „Suppe douce et Dorsch“ — Sødsuppe og Torsk!

Moder var for Resten et ualmindelig smukt Barn, hvad enhver kan forvisse sig om paa det store Konfirmationsbillede af hende, der hænger i min Dagligstue. Naar mine Gæster beundrer det, gør jeg altid opmærksom paa, at hun er iført alle de Granater, hun fik af General de Meza, hvilket ofte virker noget uforstaaeligt paa de af Gæsterne, der med Granater — navnlig i Forbindelse med en General — forbinde noget helt andet end de Smykker, der dengang var saa moderne.

Fra mine tidligste Barndomsaar paa Als husker jeg kun, at Fader en Dag blev tilsagt til Taffel under Frederik den Syvendes Besøg i Byen. Jeg var saa stolt over den Ære, der vederfaredes Fader, at jeg syntes, alle mine Klassekammerater maatte kunne se det Skær af Naadens Sol, som straa-

meddeler ham, at „Grevinden ønsker at danse med Aktuaren“ — tænkt, det ønskede hun altsaa! Og saa føjede Fader til med et Smil: „Der var ingen Vej udenom — jeg maatte hen og vende Kolossen!“ At Lensgrevinden var imponerende, ja ligefrem kolossal, faldt godt i Traad med min Oppfattelse af saa højtstaaende Væsener, men jeg var alligevel glad over, at Klassekammeraterne ikke hørte denne Kommentar.

Kort Tid efter flyttede vi til Roskilde, hvor Fader blev Branddirektør, og her levede jeg saa Resten af min Barndom i den lille Provinsby, der med sine 6—7000 Indbyggere ikke var nogen ligefrem spændende By dengang. De eneste Minder fra disse Aar er egentlig kun Bjørnstjerne Bjørnsons Besøg. Han var Ven af mine Forældre og elskede at dumpe ind hos os ganske uventet. Saa blev der Fest og Glæde, selv om det ikke altid var lige belejligt for Moder, da han gerne blev hos

Gæld — betale Gæld—“, og saa tegnede han i Luften en mægtig Cirkel — Evighedstegnet.

I 1886 blev jeg gift med Maleren Holger Jerichau, og dermed holdt jeg mit Indtog i denne gudbenaadede Kunstnerfamilie, hvor ikke alene Faderen, Professor Jens Adolf Jerichau, og Moderen, Elisabeth Jerichau-Baumann, var berømte Malere, men ogsaa Sønnerne dyrkede Kunst som Livsopgave, Harald og min Mand Holger som Malere og Thorald som Musiker.

Thorald var altsaa den eneste af „Jerichau-Dynastiet“, der havde svigtet Paletten for Klaviaturet, han var meget musikalsk og spillede ganske dejligt Klaver. Han opfandt ogsaa det 3-liniede Nodesystem, saaledes at al Musik kunde skrives paa 3 i Stedet for tidligere paa 5 Linier. Da han forelagde sin Opfindelse for Professor Horneman, udbød den gamle Musik-

jeg omgikkes Kunstnere, ikke, fordi jeg levede med i deres Drømme og Fantasier, men fordi jeg gjorde Gymnastik hver Morgen og drak kogt, koldt Vand med Citron.

Min Fader, Justitsraad Birch, var Aktuær paa Als, da jeg blev født, og min Søster og jeg var derfor med til at stemme Sønderjylland hjem igen i 1920. Fader var gift med en Datter af Generalkrigskommissær Leth, og i det Hjem gik det meget strengt til. Børnene skulde f. Eks. beherske baa- de Tysk og Fransk fra Barnsben, saa mine Bedsteforældre talte ofte i Dagevis kun Fransk eller Tysk med Børnene. Selv da Moder blev forlovet med Fader, holdt

Undervisningen ikke op, paa Dagen før Brylluppet blev Moder kostet op og læse franske Gloser.

Da hun endnu var ganske lille, kunde selvfølgelig de forskellige Sprog slaa Sludder i den lille Barnehjerne, saaledes har jeg endnu et Brev, Moder skrev til sine Forældre, da hun var paa Besøg hos Bekendte, og hvori hun fortæller paa sin barnlige, naive Maa- de om den dejlige Middag, hun fik,

døde over mig og mit Hjem. Jeg gav mig dog ikke Tid til at afvente deres Bemærkninger herom, for jeg hviskede til min Sidemand, saa det hørtes over hele Skolegaarden: „Fader skal spise Middag med Kongen i Dag!“ For at skabe den rette „Atmosfære“, gav jeg

Frederik VII og Grevinde Danners Besøg paa Als.

Bjørnstjerne Bjørnson i Roskilde.

Thorald Jerichaus tre-liniiede Nodesystem, der maatte brændes.

Skotten i Capris Kasematter.

Da Holger Jerichau malede impressionistisk.

Dronning Alexandra som Haremsdame.

Elisabeth Jerichau arrangerer Udstilling for Sultanen.

Khedivens Søn i Profil med to Øjne.

Jens Adolf Jerichaus forsvundne Basrelieffer i det russiske Akademi.

Reversen af de forgylde Façader

Spilopmageren Kong Georg, som ikke kunde staa stille.

Nyheden et noget henkastet, nonchalant Tonefald, som om Fader hver Dag dinede med Konger og Kejsere. Sensationen bed, hele Klassen beundrede den kongelige Naadens Sol og Glorien over mine Barnekroller.

Den næste Dag hørte jeg Fader fortælle Moder om Taffet og Grevinde Danner. Blodet ligefrem steg mig til Hovedet, da Fader kom til det Øjeblik, da den tjenstgørende Kammerherre

os om Natten, og det var ikke helt let for en Husmoder dengang. Jeg husker engang, han havde sin lille Søn Bjørn med, og da Moder saa sig bekymret om efter et passende Natteleje til Drengen, slog Bjørnstjerne Bjørnson ud med Haanden i Retning af Faders Stabel af Brandprotokoller:

„Bjørn kan sove paa hele Branden —“ foreslog han, og dermed var det Sengeproblem løst, selv om det næppe har været helt efter lille Bjørns Ønske!

En anden Gang kom han sammen med Fru Karoline. Han skulde holde Foredrag i Roskilde om „Eengifte og Mangegifte“, og han gik saadan op i Emnet, at Transpirationen formelig drev af ham. Efter Foredraget maatte

Fru Karoline hale ham ind i et Sideværelse og tørre ham i Haandklæder over hele Kroppen, før hun turde slippe ham ud i Aftenluften. Ved en lille Festsouper hjemme hos os bagefter udbrød Fader, med Henblik paa Aftenens udsolgte Hus, trods de ret høje Billetpriser: „Hvad skal du dog bruge alle de Penge til —?“ „Det skal jeg sige dig,“ svarede Bjørnstjerne Bjørnson i det mest straalende Humør: „Betale

autoritet: „Genialt, kære Jerichau, genialt! Men for Himlens Skyld brænd dog den Opfindelse, for ellers maa al Musik skrives om.“ Saa brændte Thorald sin Idé og kastede sig over Orgelspillet i Stedet. Han fik Ansættelse som Kantor i Horsens og kedede sig gudsjammerligt derovre i nogle Aar. Hans eneste Fornøjelse var at drille Præsten, hvis Prædikener Thorald ofte fandt meget middelmaadige. Han indstillede derfor sin Præluderung efter Dagens Prædiken, enten god eller daarlig — enten kort eller lang, og naar Præsten beklagede sig over, at Præluderungen ofte var baade for lang og for kedelig, svarede han gravalvorligt: „Hvor er det egentlig mærkeligt, som Pastorens Prædiken paavirker mit Spil —!“

Efter faa Aars Ophold i Horsens brød han af og rejste ud i Verden for til sidst at havne i Amerika som Leder af et Musikkonservatorium. Han døde i Norge i 1909.

Ogsaa min Mand, Holger, havde Ud- længsel, han drømte om at male og leve i Italien, og det var vor Hensigt straks efter Brylluppet at drage til Capri og slaa os ned paa den dejlige Ø. Men faa Dage før Brylluppet var vi nær ved at skifte Sind. Vi tog til Hørsholm, eller Hirschholm som det dengang hed, for at besøge Birkedommer Møllers, og vi blev begge ganske betaget af denne skønne, idylliske Naturplet, saa nær København og dog saa uberørt. Vi saa paa hinanden og hviskede: „Hirschholm eller Capri?“ Det blev altsaa Capri

Tegning af Gerda Ploug Sarp

Elisabeth Jerichau Baumann laver Udstilling for Sultanen: Lærred efter Lærred blev taget frem og holdt op af to af de skønneste Slavinder, medens den fyrstelige Familie tog Kunstværkerne i Øjesyn

dengang, men Hirschholm glemte vi ikke — jeg har boet herude i over 53 Aar.

I Italien levede vi helt paa italiensk Vis, og Holger malede nogle af sine bedste — og bedst betalte! — Billeder fra denne skønne Ø. Ofte gik han og jeg over til piccola Marina, det lille Fiskerleje, hvor der — som eneste Sted i Europa — findes blaa Firben. Derfra fortsatte vi tit til de gamle Kasematter, der var bygget ind i selve Klippen, og herinde levede der en mærkelig Særling, som havde trukket sig tilbage fra Verden, men som af en eller anden Grund havde fattet Venskab og Tillid til min Mand og mig.

Det var en ung Skotte. Han tilhørte en af Storbritanniens rige og mægtige Familier og havde rejst Verden rundt med en Formue i Ryggen. I Indien mødte han sin Skæbne i en vidunder-

skøn Inderinde, som imidlertid var Maharadja's Favorit og derfor ikke maatte knytte sig til nogen anden. I Fortvivlelse dræbte hun sig selv ved at skære Pulsaaren over med et splintret Champagneglas, og han gemte sig væk i Capris Kasematter, fast besluttet paa aldrig mere i Livet at ville møde et Menneske. Saaledes havde han levet i mange Aar, da han bød os ind i sin mærkelige Bolig, men vi var nu ikke hans første „Fejltrin“, for jeg skylder Særligheden at røbe, at han hyggede sig i Kasematterne med sin unge italienske Kone og flere Børn, saa han har i hvert Fald forstaaet at være det, hans Landsmænd kalder „miserable in comfort“.

Vi blev i Italien i to Aar, før vi kunde bekvemme os til at vende hjem igen, og saa havde vi endda ikke saa mange Malerier med hjem, som vore Venner

havde troet, for Holger havde solgt godt paa sine Udstillinger i Rom og faaet Priser, vi dengang slet ikke kunde tænke os her i Landet. Han havde for øvrigt arvet sin Moders Evne til at male hurtigt. Elisabeth Jerichau-Baumann har malet nogle af sine bedste Billeder paa faa Timer, men min Mand har dog slaaet Rekorden. En Dag, paa en Udflugt i Schweiz, fik vi et ufrivilligt Ophold, medens vi ventede paa en Vogn. „Hvad skal jeg bestille, mens vi venter,“ spurgte Holger, hvortil jeg svarede, nærmest i Spøg: „Du kan jo male Udsigten herfra til mit Yndlingsbjerg, Dent de Midi!“ Uden at tøve et Sekund slog han Staffeliets op og malede Billedet paa $\frac{3}{4}$ Time. Ganske vist slap Farverne op, før Billedet var helt færdigt, men saa skubbede han lidt rundt paa Billedet med Penselsskaffet, hvilket fremkaldte en ganske ukendt, mærkelig Ef-

fekt — han havde faktisk, uden at ane det, vist sine Evner som den fødte Impressionist. At den $\frac{3}{4}$ -Times Adspredelse ikke var anvendt forgæves, fik vi senere adskillige Beviser paa, thi Gang paa Gang er der budt Holger store Beløb for dette Maleri, men han vilde aldrig skille sig af med det — og det hænger i Dag paa den samme Plads i Stuen, paa det samme Søm, som for 53 Aar siden.

VI vendte hjem til Danmark igen, ikke alene fordi vi længtes efter Danmark og efter Slægt og Venner, men ogsaa fordi vor lille Familie begyndte at forøges og vokse til, og ved et mærkeligt Træf havnede vi her i Kavalerboligerne i Hørsholm — netop det Sted, der kort før vort Bryllup nær havde faaet os til at svigte Capri.

Vi var lykkelige, Holger og jeg, for

skønnere Bolig findes ikke, og saa tilmed i Københavns umiddelbare Nærhed. Her voksede saa vore Børn op, i Kontakt med og som Venner af Naturen.

Min eneste Søn, Jens Adolf, havde arvet Slægtens Kunstbegavelse, allerede som ganske lille kogte og sydede det i ham med Naturglæde og Maletrang. Da han som ung, virkelig lovende, Kunstner udstillede sine første Malerier, kom Professor Tuxen hen til mig og udtalte sin uforbeholdne Anerkendelse af Jens Adolfs Talent. „Han har en glimrende Streg, han er meget talentfuld,“ sagde Professoren. Jens Adolf vilde ud i Verden, se og opleve Livet og udvikle sig yderligere. Han lavede en Udstilling paa den „Frie“, solgte for 8000 Kr., det var mange Penge dengang, og drog glad og lykkelig til Paris, Udfaldsporten til Kunstens hellige Rige. Men det blev ham kun beskaaret at opleve selve Starten, det berusende første Blik ud over en solbeskinnet, blomstersmykket Verden — han døde i Paris, kun 25 Aar gammel.

Efter Jens Adolfs Død blev jeg opfordret til at arrangere en Mindeudstilling over min Søns Malerier i Oslo. Min Datter, Elisabeth, tog derop for at sørge for Ophængningen, der selvfølgelig maatte tage flere Dage. En af de første Dage, medens Malerierne endnu stod og laa hulter til bulter, de var blot

Engang havde gamle Dronning Louise, Christian IX.s Gemalinde, bestilt et stort Portræt, og da Elisabeth Jerichau indfandt sig paa Amalienborg og tog Plads foran Staffeliets, begyndte hun Arbejdet med at smide Støvlerne og trække i et Par herligt brodere Tøfler. Vor gamle, fornemme Dronning, der havde meget vanskeligt ved at tillade selv nok saa harmløse Brud paa Hofets strenge Etikette, saa forbavset hen paa Kunstnerinden. Men hun afvæbnede hurtigt den tavse Kritik med et: „Jeg har saa daarlige Føtter — tillader Majestæten, jeg stikker i Bambusserne —“. Hendes indtagende Smil og morsomme, polske Akcent (det kneb med de bløde d'er) besejrede Dronningen, og fra den Dag fik hun altid Lov at „stikke i Bambusserne“.

Fru Jerichau rejste meget, bl. a. i Orienten og Tyrkiet, og det siger sig selv, at med hendes Vid og Lune, med hendes Sprogtalent (hun talte 7 Sprog), og ikke mindst med hendes Evne til at omgaas alle, høje og lave, hører hendes Rejseoplevelser til de morsomste Minder fra mine Svigerforældres Hjem.

Paa Rejserne medbragte hun altid en stor Samling af sine Malerier, som hun udstillede — og solgte — i de Byer, hvor hun slog sig ned. Da hun engang kom til Konstantinopel, pakkede Tolderen alle Malerierne ud og spredte dem paa Kajen, medens en Hær af løse

den senere Dronning Alexandra maatte bringe, saaledes at blive Haremsdame for at redde Elisabeth Jerichaus Malerier, men jeg véd, Dronningen tilgav hende, for hun morede sig kosteligt over Historien, da min Svigermoder senere fortalte hende den.

Efter at alle Kasserne var bragt vel i Sikkerhed paa Hotellet, gjaldt det om at komme i Forbindelse med Sultanen. Fru Jerichau havde en Introduktion til Khedivens Niece, Prinsesse Nazili, der var kendt for sin Interesse for alle Udslag af europæisk Kunst og Kultur. Hende opsøgte min Svigermoder, og efter en kort Audiens var Prinsessen allerede blevet saa interesseret, at hun fik sin gamle Faders Tilladelse til at lave en privat Udstilling i hans Harem! Kasserne blev bragt derhen og Malerierne pakket ud. Men de blev ikke hængt op, Lærred efter Lærred blev taget frem og holdt op af to af de skønneste Slavinder, medens den fyrstelige Familie tog Kunstværkerne i Øjesyn. Elisabeth Jerichau tilføjede altid, naar hun fortalte herom: „Det er den eneste rigtige Maade at udstille paa. Tænk, hvor det vilde gøre Lykke, hvis vi forsøgte det samme hjemme paa Charlottenborg!“

Det var selvfølgelig en god Start, men det viste sig alligevel svært at komme i Kontakt med selve Sultanen. Han havde nemlig sin egen Hofmaler, en

Grunden, saa Sir Henry og Lady Elliot maatte redde sig i det blotte Linned. Straks næste Morgen blev Sir Henry tilsagt til officiel Audiens hos Sultanen, der morede sig kosteligt over at se den engelske Gesandt træde ind, iført Regnfrakke og lysegraa Underbukser — det eneste, der var reddet fra Branden!

Men, som sagt, Vejen til Sultans Palads var lang og kroget, naar man ikke ligefrem skulde fremstille sig i Negligé som Gesandten, og det vilde min Svigermoder dog helst undgaa.

Ganske vist viste der sig en Herre i Atelieret, der angav at komme fra Sultanen for af købe ind, han forlangte en pæn lille Provision paa 40 pCt. af Salget — og Fru Jerichau hørte derefter aldrig mere hverken fra ham eller fra Sultanen.

„Saa gik det lettere for min Svigermoder i Ægypten. Hun havde et privat Brev med fra Kong Georg af Grækenland til Khediven, der straks sendte en Pascha til hendes Atelier. Han besaa alle Billederne og forhørte sig om Prisen for et Portræt. „500—“, svarede Fru Jerichau og lukkede Øjnene for ikke at blive svimmel. Næste Dag kom der Besked fra Khediven, at han vilde gerne have fem Portrætter af sine Børn. Han vilde give den forlangte Pris for det første Billede, men „kun“ 400— for hver af de fire næste.

Khediven havde to Børn, Pigen Zenab paa 12 Aar, og Drengen Ibrahim, der

desløst, overfladisk kikke paa Malerierne. Hun spørger sig for, hvem denne paatrængende Mand er, og da hun hører, det er Norges fineste Kunstkritiker, Jappe Nielsen, vil hun selvfølgelig gaa hen og hilse paa ham og bede ham komme igen i Morgen, naar Billederne er hængt op. „Gør det ikke,“ sagde hendes norske Venner, „han taler aldrig med et Menneske og gaar sin Vej med det samme, hvis De nærmer Dem. I øvrigt kommer han sikkert ikke til Vernissagen, saadan noget foragter han.“ Han kom heller ikke til Vernissagen, tog overhovedet slet ikke Malerierne i Øjesyn ud over dette flygtige, lille Besøg den første Dag. Men han skrev den mest saglige og bedst motiverede Anmeldelse af alle Norges Kunstkritikere, med en indgaaende Skildring af min afdøde Søns Karakter og Væsen, som om han havde kendt ham gennem mange Aar. Alt det havde hans korte, improviserede Besøg fortalt ham — i Sandhed, Kunstforstand kan være en guddommelig Gave.

TIL de skønneste Minder fra min Ungdom hører Besøgene hos min senere Svigermoder, Malerinden Elisabeth Jerichau-Baumann, der var min Tante. Hun var et af de herligste Mennesker, jeg har mødt her i Livet, altid glad og naturlig, rig paa Følelser og med et elskværdigt Blik for Livets komiske Sider. Hendes glimrende Forstand og hendes elskværdige Lære skabte hende Venner i alle Kredse.

Blandt alle Malerierne var der ingen, der vakte saa stor Opsigt som et legemsstort Portræt af Prinsesse Alexandra af Wales, og som Prinsessen i sin straalende Hofpragt ligger der paa Kagen mellem Tønder og Kasser, virker hun ogsaa noget opsigtsvækkende. Fru Jerichau vender sig mod Tolderen og siger med dyb Alvor: „Dette Portræt er bestilt af Sultanen!“ Denne lille, hvide Løgn har langt mere end

Malerinden Elisabeth Jerichau, hvis originale Indfald endnu lever i Mindet.

Billedhuggeren Jens Adolf Jerichau, Dynastiets Ældste, gift med Elisabeth J.

Sønnen, Maleren Holger Jerichau, gift med Anna Jerichau.

Sønnen, Musikeren Thorald Jerichau. Opfinder af det treliniede Nodesystem.

Sønnesønnen, Maleren Jens Adolf Jerichau, der døde 25 Aar gammel.

Sjæl, for samme Hr. Chlebowsky var beskæftiget hele Aaret rundt med at male Malerier til Hans Majestæt. Vilde han tage sig en Fridag engang imellem om Søndagen, fik han Bæsked om øjeblikkelig at fortsætte sit Arbejde. Da Søndagen ikke er nogen Helligdag for Tyrkerne, og valgte han saa en Fredag, fik han at vide, at Fredagen er ingen Helligdag for en Polak! Han maatte ogsaa paa andre Punkter danse efter Sultanens Pibe, saaledes som da han

sendt fra Paladset et helt vognlæs pragtfulde Pariserdragter, saa kunde Fru Jerichau selv vælge, i hvilken af Dragterne hun ønskede at male Zenab Malerinden kasserede imidlertid hele Pragten og valgte en ganske enkel Kjole af blegrød Silke. Det smukke, kulsorte Haar lod hun, efter Khedivens Ønske, slaa ud, saa det faldt i rige Bølger ned over de fine Barneskuldre. Men ak, pludselig erklærer Prinsessen „Jeg vil have Krøller!“ man forsøgte

den tilsigtede Virkning. Tolderen, hvis Fantasi aabenbart er betydelig større end hans savoir vivre raaber ud over Mængden. „Hold Fingrene væk, alle! Den Dame der (han peger med dyb Ærbødighed paa Prinsesse Alexandra) er en af H. M. Sultanens Haremsdamer!“ Mængden veg ærbødig tilbage, og alle Malerierne blev omhyggeligt samlet sammen og lagt ned i Kasserne igen. Det var et stort Offer,

fik Odre til at male alle Hestene paa et Maleri grønne. Om dette noget bizarre Indfald skyldtes en primitiv, sultanisk Opfattelse af Naturens Farvesymfoni — eller et Skoledrengelune, er vanskeligt at sige, men Fru Jerichau oplevede i hvert Fald mange Beviser paa Sultanens muntre Indfald. Saaledes f. Eks. ved Konstantinopels store Brand i 1870, da blandt andet det engelske Gesandtskabspalæ nedbrændte til

at forklare hende, at det var mod Faderens Ønske, men hun blev ved sit: „Jeg VIL have Krøller!“ Nu gik der Ilbud til Khediven, som gav efter for den unge Dames energiske Forfængelighed, og straks ankom Hofffrisøren i kongelig Ekvipage med Løbere foran. Dette gentog sig alle seks Gange, Zenab endnu sad Model Khediven maatte punge ud med 1200 Frs. paa dette Alter for Husfreden, og saa kom Krøl-

lerne slet ikke med paa Maleriet, for Khediven aftalte i al Hemmelighed med Fru Jerichau, at hun skulde male Haaret som aftalt!

Saa gik Malerinden i Gang med Drengens Billede. Han erklærede ogsaa straks, at han vilde have Krøller ligesom Søsteren, og da der fra den høje Families Side ikke var udtalt noget Ønske med Hensyn til Portrættet, lod Fru Jerichau sende Bud efter Hoffrisøren, der atter kunde indkassere sine 1200 Frcs.

Medens Drengen sad Model, kom der et Par Gange Udsendinge fra hans Moder for at se, hvordan Arbejdet skred frem og give smaa, velmenende Raad og Ønsker. Saaledes ønskede den kære Moder, at Drengen skulde smile paa Billedet, hvilket Ønske underdanigst blev efterkommet, senere kom der Besked om, at han skulde males uden Fez, saa Malerinden maatte kradse Fezen af det allerede halvtørre Lærred. Tilsidst lod Moderen udtrykke sin Forbavselse over, at Kunstnerinden kun malede ham med eet Øje, skønt Drengen vitterligt havde to. Dette Ønske kunde dog vanskeligt efterkommes, da Portrættet blev taget i Profil, men Prinsessen tog Afslaget meget unaadigt op.

Endelig var Malerierne færdige og skulde vises for Børnenes Moder. Prinsessen modtog Elisabeth Jerichau siddende paa en høj Divan med korslagte Ben og funklende Diamanter, blandt andet bar hun et Bælte af Brillanter, der havde kostet den gavmilde Gemal 20,000—/— (og hver en af hans andre Koner havde han givet samme Gave, for Balancens Skyld). Da hun saa Billedet af Drengen, erklærede hun det

let Haar, og han bærer altid Fez! Nu tabte min Svigermoder Taalmodigheden, hun halede Paletten frem, glattede Haaret ud igen med et Par raske Penselstrøg, klattede lidt rød Farve paa som Fez og trak Portrættets Mundvige ned — og saa var Moderen tilfreds. Spørgsmaalet om den to-øjede Profil var nemlig blevet ordnet i Mellemtiden ved, at man diskret havde vist hende et Fotografi af hendes Gemal, taget i Profil.

For Resten kneb det svært med at faa alle de mange, rare Penge, og det var jo ikke opmuntrende at høre alle sige: „Dem faar De saamænd aldrig —!“ Men min Svigermoder var en energisk Dame. Hver Gang Hoffet lovede at sende hende Pengene til Europa, erklærede hun, at hun blev, til hun fik dem — og tilsidst fik hun da halet en Check ud af Khedivens store, men karrige Checkhæfte. Naar Fru Jerichau fortalte denne Historie, glemte hun aldrig at tilføje Efterspillet, som hun selv syntes, næsten var det morsomste. Da hun præsenterede Checken hos Khedivens Bankier, en gammel, gnaven Herre, snærrede han: „Hvorfor alle disse Penge? Du er jo hverken ung eller smuk!“

Da Shahen af Persien i 1873 var i London, henledte Prinsesse Alexandra hans Opmærksomhed paa Elisabeth Jerichaus Maleri af en Havfrue, der net-

Søndagsskole. Hun, som er skønsom overfor alt det, han ikke selv kan se eller ta' og føle paa, gik hen til Vinduet og saa ud paa den graa Vinterhimmel.

— Det er Løgn, sagde han. Pjevs er der ikke, for jeg kan ikke se ham.

— Dit Fjols! sagde Egon paa een Gang overbærende og forarget over en saa stor Uvidenhed. Han er jo usynlig, for han er en *Engel*, han er der oppe, og han kan se dig, selvom du ikke kan se ham.

— Kommer alle Dyr op til Gud, naar de er blevet døde? spurgte lille Jytte — og før nogen anden kunde svare, sagde Egon: — Det kan du nok forstaa, for Dyr er *rare*, og de faar Vinger. Pjevs

op var udstillet og som var blevet meget rost og omtalt. Hans fransktalende Kammerherre indfandt sig ogsaa hos Fru Jerichau Dagen efter for at købe det paa sin Herres Vegne. Men da Malerinden ikke vilde gaa ind paa at dele Fortjenesten med ham, gik Forretningen i Stykker. Shahen købte iøvrigt Malerier i London for 40,000 Frs., men Kammerherren har næppe haft det ventede Udbytte, for Malerierne, der ikke var assureret, forsvandt paa Vejen til Persien — og Kunstnerne fik aldrig een Øre.

ENHVER, der endnu husker min Svigermoders Lune, vil kunne forstaa, hvor ustyrlig morsomt hun altid forstod at fortælle disse Erindringer fra Orientens straalende, men

faar smaa Vinger, for han var bare en lille Kat, men Elefanter faar naturligvis Vinger, der er store nok til at bære dem. Og Vingerne er røde og grønne og blaa, det ser eddersmart ud, kan du lige tro.

32 Munde tav stille et halvt Minut. Maaske saa Børnene for deres indre Øje farvestraalende Giraf- og Flodhesteengle lege Svævetagfat i Rummet.

Saa sagde Lilian med Søndagsskolemine: — Gud har skabt Dyrene, for jeg ved, at alt, hvad jeg ser for mine Øjne, det har HAN skabt.

— Hvad er skabt for noget? spurgte

ofte noget vel østerlandske Hoffer. Naar hun derimod dvælede ved Minderne fra det russiske Kejserhof og fra Prinsessen af Wales' Hjem, kom der en varm og kærlig Tone over hvert af hendes Ord.

Hun boede i længere Tid paa Kejser-slottet i St. Petersborg og malede baade Storfyrstinden, altsaa vor danske Prinsesse Dagmar, og hendes Søn, den senere Czar Nicolaj II. Fru Jerichau sagde altid, at Maleriet af Prinsesse Dagmar var den sværeste Opgave, hun nogen Sinde havde paataget sig, for skønt Modellen var Elskeligheden og Taalmodigheden selv, saa blev „Seancerne“ ustandselig afbrudt af alle Prinsessens Pligter. Snart blev Fyrstinde X meldt, snart ønskede Fyrstinde Y at kysse

ogfirs — er det et Syvtal med et Ottetal bagefter, eller er det først et Ottetal og saa et Syvtal? lød det i det samme nede fra Per. — Ved du ikke engang det, var der en, der sagde. Nu skal jeg skrive det for dig. — Og saa tøffede de allesammen ned til Per, og Søren skrev 87, og saa kom han i Tanker om, at han ogsaa skulde naa at regne en hel lang Række, inden det ringede. Lidt efter var Kuglerammer og Linealer i Sving igen. Der blev stille. Hist og her skramlede et Par Træsko. — Men Pjevs sad bedrøvet oppe paa sin Sky, for nu var der slet ingen, der tænkte paa ham mer.

GRETE JANUS

hendes Haand o. s. v. Det var svært under saadanne Forhold at samle sig om Arbejdet.

Under Opholdet i St. Petersborg udstillede min Svigermoder 18 af sine Billeder i det kejserlige, russiske Akademi. Ved den Lejlighed hilste hun gendende paa sin Mands berømte Basrelieffer. De var i sin Tid sendt til St. Petersborg for at udstilles, men var bagefter sporløst forsvundet. Nu hang de der paa Akademiets Vægge, som et tydeligt Udtryk for Direktørens, Hr. v. Ness' gode Smag og praktiske Haandelag. Fru Jerichau forsøgte at bevæge ham til enten at tilbagegive hende Reliefferne eller betale dem — ingen af Delene lykkedes!

Malerdynastiet Jerichau

Fortsat fra Side 9

De store Kejserfester paa Slottet gjorde selvfølgelig et uforglemmeligt Indtryk paa alle ved deres Elegance og Pragt, men Fru Jerichau glemte aldrig Reversen af disse forgyldte Façader. Saaledes fortalte hun, at ved Nytaarsaudiensen, hvor Kejserindens ubehandskede højre Haand blev kysset af Tusinder af forbidefilerende, var Haanden bagefter aldeles opsvulmet af Ceremonikyssene. Ved samme Lejlighed skulde Prinsesse Dagmar staa op i over een Time, og da hendes Sølv mors Slæbekjole og alle Smykkerne repræsenterede en ganske anselig Vægt, Sølv et paa Kjolen alene vejede 7½ kg, havde Prinsessen ladet bygge et lille Stillads under Kjolen og Slæbet, saa hun under hele Ceremonien kunde læne sig op til det skjulte Stativ — men alligevel var hun en Besvimelse nær af Træthed bagefter.

Ogsaa fra Kong Georg af Grækenlands Hof kunde Elisabeth Jerichau fortælle mange, fornøjelige Erindringer. Kongen havde bedt hende male Dronning Olga og de kongelige Børn, og hun blev installeret paa selve Slottet, hvor hun fik hele tre Værelser til sin Raa-dighed. Kongeparret satte megen Pris paa hendes friske, naturlige Væsen og hendes herlige Lune. „De ligner frisk Vand, naar man er led og ked af kostbare Retter,“ sagde Dronningen engang til hende. Billedet af Dronning Olga blev forresten saa vellykket, at Kong George senere tog det hjem til Amalienborg og skænkede det til gamle Dronning Louise.

Da Bestillingerne var udført, fik Fru Jerichau Anmodning om ogsaa at male Kong Georg, men det var et haardt Job,

del, han kunde simpelt hen ikke staa stille. Fru Jerichau brugte alle Kunst-kneb, smigrede, snakkede og satte Puder bag Kongens Ryg, Skammel under hans Fødder og lod ham sidde ned den meste Tid, skønt han skulde males staaende. Men han var alt for urolig, for virksom, til at være Model, Kongen og Malerinden led lige meget, og Portrættet blev ogsaa derefter!

Og saa var Kongen altid fuld af de morsomste Spilopmagerkunster. Saaledes tog han en Dag et Maleri af Dronning Olga, malet af en Kunstner, Kongen ikke kunde lide. Uden Fru Jerichau opdager det, faar han fat i hendes Palet og maler Dronningens Kinder blaa og Næsetippen højrød. Næste Morgen udviskede min Svigermoder det, men inden Aften var Kinderne blevet violette. Atter fjernede hun Farverne, men saa en Dag var pludselig Øjne, Mund og Næsebor blevet lysegrønne. Saa opgav Fru Jerichau alle videre Forsøg paa at redde den stakkels Malers mindre heldige Værk. Da hun skulde rejse, lykkedes det Kongen at faa det mishandlede Billede smuglet ned i Kufferterne, saa hun ved Hjemkomsten fandt det mellem sit Linned som en sidste lille Hilsen fra en kaad og morsom Konge — og Ven.

NU er det Elisabeth Jerichau-Baumannske Hjem for længst en saga blott, ogsaa min Mand og min Søn er borte — men herude i den dejlige Hørsholm Slotspark oplever mine Døtre og jeg hvert Aar det Tilværelsens største Under, naar Naturen vaagner til Liv og Sommer for om Efteraaret at sige sit brogede Farvel i Kastaniealleens overdaadige Farvepragt. Den, der har faaet den Naadegave at kunne glæde sig over Guds rige, skønne Natur — han bliver aldrig ensom.

S. BAY-SCHMITH